

книжовникъ Исаия въ неговия преводъ на Дионисия Ареопagitъ, извършенъ по поръчка на сѣрския митрополитъ Теодосия. Ръкопись въ нѣкогашната дворцова библиотека въ Виена. Срв. F. Miklosich, S. Joannis Chrysostomi homilia in Ramos palmarum. Vindobonae 1845, стр. 69 сл. Ето нѣколко извадки отъ приписката. Монахъ Исаия изтъква, че се заловилъ да превежда отъ гръцки на **нашъ словенскы азыкъ**, по настояването на Теодосия, митрополитъ града **Сѣра**, че превеждането се почнало презъ добри години (**къ добра оубо времена поуахъ**), когато църквитѣ и Света-гора цвѣтѣли като райска градина, но то било привършено въ най-тежкитѣ времена, когато нахлули турцитѣ въ Македония въ 1371 г., следъ поражението на Вълкашина и Углеша при Черменъ на р. Марица:

... Сѣвършнхъ же тжъ въ злѣнше въсѣхъ злыхъ времєнь. когда, егда огньєвы Богъ хртїаны западныхъ странъ . и подвиже деспотъ Углєша въса сръбскыа и гръуьскыа коа . и брата своего Вълкашина краля, и нныа велмжже многыа . нєгда до шесть десатъ тысящъ избранныа конскъ . И пондоша въ Македонїа на изгнанїє турькы . не сжднєше, ꙗко гнѣвъ божїю никтоже мощєнъ протнєж стати . Тѣхъ оубо не изгнаша, нъ самн ѿ ннхъ оубїєнн быша . ї тамо кости нхъ падоша, и не погребєнн прѣєнша . и многое множѣство . ѿво къ ѿстрїє меуа зырѣша . ѿво же къ заплѣненїє ведємо бысть . нѣцїн же нхъ и гоназнєвшє прїєдоша . и толєко нжжда и злоютыє ѿблїа въса грады и страны западныа . елєкж ннже оушн слышатса ннже ѿун вндѣстѣ . По оубнєєнн же мжжа сєго храбраго дєспота Оуглєша . просыпаша сѧ изманатѣє и полєтѣше по въсєєн землн ꙗко птица по въздѣхоу . и ѿвѣхъ ꙗво ѿ хртїанъ меуємъ заклаахъ . ѿвѣхъ же заплѣненїє ѿвождахъ . а ѿстаєвннхъ сьмртъ безгодна пожа . ѿ сьмртн же ѿстаєвшаа, гладємъ погвєлєнн быша . таковы бо гладъ бысть по въсѣхъ странахъ . ꙗковнже не бысть ѿ слоєнїа мнрѣ . ннже по тѡмъ хѣ мѣтєкы да бждєтъ . А нхже гладъ не погоуєн, снхъ попзщєнїємъ божїимъ, влѣцн нощїа и днїа нападаащє сьнѣдаахъ . Оувь, оуємнлєнъ позоръ бѣ вндѣтн . ѿста землѣ въсѣхъ добрыхъ пѣста . и людїи и скотъ и ннєхъ плодовъ . не бо бѣ княза ни вѡжда . ни наставнєка въ людєхъ . ни изєлєвѣжцаго ни сїєсажцаго, нъ въсѣ исплѣннша сѧ страха изманїтєскаго . и сръца храбраа доблєстѣєвнєхъ мжжєєн, въ жєнь